

Åndelig længsel i Danmark

– et par glimt og nogle refleksioner.

Af Ole Skjerbæk Madsen, projektleder

Det var på messen for alternativ helbredelse og sundhed i Herning dette forår. En ung kvinde, først i tyverne, havde længe iagttaget *I Mesterens Lys*' stand fra afstand. Endelig kom hun over til standen. Det viste sig, at hun havde et rigt liv med Jesus. Hun læste dagligt i Bibelen, men også lidt i Thomas-evangeliet, og hun førte samtaler med Jesus. Hun var helt tydeligt en, som vandrede en discipelskabets vej med Jesus. Men kirken og dens gudstjeneste var ikke en del af hendes åndelige liv. En gang imellem kom hun til gudstjeneste for stemningens skyld, men der var intet at hente. Prædiken dominerede, og den var jo bare én persons egne uforgrubelige meninger om teksten – ofte uden spor af egen åndelig erfaring og uden autencitet, en monolog, som afskar fra en ligeværdig udveksling af erfaringer fra vandringerne med Gud.

Denne samtale er symptomatisk for det åndelige klima og peger for mig at se frem til anden måde at være kirke på, hvis vi som menigheder vil være fællesskaber af Jesu disciple i vor samtid. Hvis vi ikke får menigheder, som i højere grad bliver fællesskaber af ligeværdige disciple, kommer vi ikke til at være de steder, hvor de, som virkelig søger Jesus og Gud-i-ham, vil føle sig hjemme. Det er katastrofalt for den åndelige længsels mennesker i Danmark, at kirkens forkyndelse opleves uautentisk og monologisk, for kun, hvor der er plads for den frie udveksling af erfaringer, har vi tillige muligheden for at hjælpe hinanden med at se klarere i tolkningen af vore åndelige erfaringer. Med hvilken autoritet vil jeg kunne dele mine overvejelser om Thomas-evangeliet i forhold til de fire evangelier, hvis jeg kun kan påberåbe mig en hierarkisk autoritet qua ordineret embedsbærer, og ikke taler med en medvandrers og medsøgendes forståelse og ud fra en personlig og levende kommunikation med Gud?

En ung socialpædagog og teosof Kenneth Sørensen har i en kronik i Kristeligt Dagblad (7/2 2000) og i sin seneste bog "Fuldmåned meditation på tærsklen til en ny verdensreligion" været inde på lignende tanker. Én ting er det at han har svært ved at forstå de grundlæggende kristne læresætninger, så at han oplever vores gudsbillede som billedet af en grusom Gud, når kirken f.eks. lærer den stedfortrædende forsoning og taler om evig fortabelse for ugudelige. Men han er inde på noget afgørende når han skriver: "Det er kærligheden i vores liv, der gør os til sande kristne, ikke om vi tror på det ene eller andet dogme. Kaster troen ikke frugter af sig, så er det frugtesløst at tro, og man kan stille sig selv det spørgsmål, om det er den rette tro, man har?" En tro uden gerninger er ingen tro; det er her autenciteten kommer ind i billedet. Er vi gennemskinnelige for Jesu tilstedeværelse i vore hjerter? Hvordan afspejles det i vore liv, at vi er et tempel for Den hellige Ånd? Hvordan mærkes det på os, at vi er Guds elskede og dyrebare børn?

Kenneth Sørensen skriver i sin kronik:

"Hvis ikke kirken tager de nye generationers individualisme alvorligt, og anerkender det behov som mange unge har for autentiske mennesker, der er et levende eksempel på deres tro, så mister den dem til dekadente rockstjerner, der er skabt af markedsføringsindustrien for at udfylde behovet for forbilleder og score kassen derpå. Der er behov for en ny radikalitet... Kirken må ikke mindst tage et opgør med den verdslighed, der har sneget sig ind i dens liv og i stedet samle sig skatte i himlen. Den må anvise individuelle veje, der åbner op for den mystiske dimension i hjertet. 'Kristus i jer herlighedens håb', er en længsel, som mange mennesker bærer rundt på uden at vide, hvordan de skal realisere den. Børn og meditation oplever mange mennesker som et indefra kommende behov – ønsker kirken at spille en rolle her? Jeg blev nødt til selv at gå uden for kirken til Alice Baileys åndsvidenskab med rødder i teosofien, før jeg fandt et grundlag, jeg kunne tilslutte mig."

Kenneth Sørensens iagttagelse er vigtig og udtrykker, hvad den unge kvinde fra Herning også oplevede i sit møde med kirken. Kirken skræmmer potentielle disciple bort fra sig selv – og måske med den konsekvens at vi skræmmer dem bort fra Jesus selv – sådan som vi kender Jesus i apostlenes vidnesbyrd. Indenfor det sidste år er længselen efter Jesus og efter at leve i Kristi kærlighed blevet stadig tydeligere – ikke mindst når vi har mødt besøgende og medudstillere på alternativ-messerne. En oplevede det sådan, at kilden bag al åndelig kraft eller energi var at finde i kristendommen, som hun havde mødt den hos en afrikansk evangelist og helbreder, men kirken, han holdt sine møder i, forskrækkede hende; de kristnes frelsthed var ligesom et anti-evangelium. En anden oplevede under forbøn om hjertets heling udløsningen af en mægtig spænding; hans ungdoms oprør mod kirkens hykleri udfordredes af, at en repræsentant for samme kirke nu bad med ham, så at oplevede Kristi kærlighed strømme ned over sig, men det blev til bønnen: "Må jeg bevares i fællesskabet med Kristus".

Vi må ikke lade os afskrække af den individualistiske spiritualitet, for den er et ægte barn af reformationen og har en væsentlig begrundelse i skriften.

Vi forstår reformatorernes principper om "skriften alene", "troen alene" og "Kristus alene" og hele retfærdiggørelseslæren som en objektiv forankring for vort åndelige liv, så at vi ikke kommer i de religiøse følelsers vold, eller slides i stykker af gerningsretfærdighed, men at de ængstede samvittigheder tværtimod kan finde trøst. Og dog fremmer reformatorernes anliggender en individualiseret spiritualitet: * de troendes almindelige præstedømme, * enhver kristens adgang til at læse Bibelen uden at skulle hovmestereres pave, bisp og præst, * vægten på troen som en personlig gave. Disse tendenser var tydeligst hos "sværmerne", men fik nyt liv i pietismens front mod en stivnet ortodoksi. Vækkelserne i det 19. og 20. århundrede forstærkede den religiøse individualisme ("Gud har ingen børnebørn"); derfor er der ikke langt fra vækkelsernes forståelse af den enkeltes omvendelse og trosafgørelse til new age'erens holden det for sandt, som er sandt for mig, at min egen erfaring er normerende for min forståelse af sandhed, af livsførelse og af den åndelige verden.

Vækkelserne kunne begrunde deres individualiserede spiritualitet ved at hente argumenter fra Johannes evangelisten, som også gjorde front mod ydre fromhed. Jesus understreger ifølge Johannes den enkelte discipels personlige forhold til Mesteren: Hvert får kender hyrdens røst (Johs. 10,3-4), hver gren sidder direkte på stammen og renses individuelt (Johs. 15,1-8; sammenlign heroverfor Paulus, som foretrækker talen om menigheden som Kristi legeme, og hvor det at være i Kristus er at være et lem på hans legeme). Hver discipel har fællesskab med Jesus ved Helligånden (Johs. 14,15-20) og behøver ingen anden lærer og vejleder end Helligånden (1. Johs. 2,27; sammenlign Jer. 31,34, hvor ingen længere skal belære den anden med sit "Kend Herren", for de kender ham alle, fordi alle har loven indskrevet i hjertet).

I mødet med den individualiserede åndelighed er det alt afgørende, at vi værner om den begyndende kærlighed til Jesus, om den enkeltes erfaringer af Kristi kærlighed, og at vi møder hende/ham som en meddiscipel eller i det mindste en potentiel discipel af Jesus. Mesteren advarede sine disciple om at være for hurtige til at sætte skel på baggrund af gruppetilhørsforholdet til vor egen kreds, da disciplene ville hindre en mand i at uddrive onde ånder i Jesu navn (Luk. 9,49-50). Er der da ingen grænser? Hvor langt kan vi gå i mødet den åndelige længsel, og vor langt skal vi strække os for at være kirke, discipelfællesskab midt i New Age? Udfra discipeltanken skal vi næppe tale om grænse, men snarere om orientering og centrum.

Et menneske i New Age miljøet kan være optaget af Jesus, begynde at orientere sig i sit liv ud fra Jesu ord og gerninger, mens et menneske, der har levet hele sit liv i et kirkeligt miljø har ladet sig påvirke så meget af materialisme og sekularisering, at han eller hun i virkeligheden er på vej bort fra at orientere sit liv ud fra Jesus, selv om han eller hun stadig sociologisk er aktiv i kirken. Den første er i en bevægelse ind imod centrum, den anden på vej ud i periferien.